ਉਮਾ ਪਾਂਡੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ

ਬਨਾਮ

ਮੁੰਨਾ ਪਾਂਡੇ ਅਤੇ ਹੋਰ.

(ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 3657 ਆਫ 2018)

09 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2018

[ਆਰ. ਕੇ. ਅਗਰਵਾਲ ਅਤੇ ਅਭੈ ਮਨੋਹਰ ਸਪਰੇ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, 1908 - ਧਾਰਾ 100 - ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ, ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ - ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ-ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ-ਮੁਦਾਲਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵੰਡ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ - ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ - ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਹੁਕਮ ਰੱਦ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ - ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ: ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ (ਸਵਾਲ) ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ (ਐਕਸ-ਏ) ਨੂੰ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗਤਾ ਜਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਧਾਰਾ 100 ਦੇ ਅਰਥ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ (ਸਵਾਲ) ਬਣਦਾ ਹੈ - ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 100 ਦੇ ਅਰਥ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ (ਸਵਾਲ) ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇਸਨੂੰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ (ਸਵਾਲ) 'ਤੇ ਅੰਤਿਮ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨ - ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲਾ ਰੱਦ - ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲਾਂ 'ਤੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਰਿਮਾਂਡ 'ਤੇ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ

ਰੱਖਿਆ: 1.1 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ (ਸਵਾਲ) ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 100, ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ (ਸਵਾਲ) ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸਨੂੰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ (ਸਵਾਲ) 'ਤੇ ਅੰਤਿਮ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖਾਂ (ਜਵਾਬਦੇਹ) ਨੇ ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ (ਸਾਬਕਾ- ਏ)- (ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. ਦਾ ਅਨੁਲੱਗ- ਪੀ -1) ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ

ਉਮਾ ਪਾਂਡੇ ਬਨਾਮ ਮੁੰਨਾ ਪਾਂਡੇ

ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਾਬਕਾ- ਏ ਸਮੇਤ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇਸਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਸਥਾਪਤ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਜਾਂ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗਤਾ ਜਾਂ ਲਿਸ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਧਾਰਾ 100, ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ(ਸਵਾਲਾਂ) ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 12-15][1059-ਡੀ-ਜੀ]

1.2 ਜਦੋਂ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਸਵਾਲਾਂ 'ਤੇ ਢੁਕਵੇਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ(ਸਵਾਲਾਂ) ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੋ-ਪੱਖੀ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕੇ। [ਪੈਰਾ 16][1059- ਐੱਚ]

1.3 ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦੇ ਹਨ।

1. ਕੀ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਕਾ-ਏ 'ਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ/ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਲਈ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਟਿਕਾਊ ਹਨ?

2. ਸਾਬਕਾ-ਏ ਦਾ ਅਸਲ ਸੁਭਾਅ ਕੀ ਹੈ? ਕੀ ਇਸਨੂੰ "ਵੰਡ ਡੀਡ" ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਵੰਡ ਦੇ ਤੱਥ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ?

3. ਕੀ ਸਾਬਕਾ-ਏ ਮੁੱਦਈ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਦਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿਵੇਂ ਅਤੇ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ?

4. ਕੀ ਸਾਬਕਾ-ਏ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ?

5. ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਬਕਾ-ਏ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕੀ ਇਸਦੀ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗਤਾ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਹੁਣ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ? [ਪੈਰਾ 20][1060- ਸੀ - ਐੱਫ]

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2018 ਦਾ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 3657

2008 ਦੇ ਐਸ.ਏ. ਨੰਬਰ 255 ਵਿੱਚ ਪਟਨਾ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਦੇ 16.07.2014 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਮਨਨ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਅਖਿਲੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਪਾਂਡੇ, ਬ੍ਰਹਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ। ਪਾਠਕ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅੰਜੁਲ ਦਿਵੇਦੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਕੀਲ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ
ਅਭੈ ਮਨੋਹਰ ਸਪਰੇ, ਜੇ.

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਇਹ ਅਪੀਲ ਮੁਦਈਆਂ ਦੁਆਰਾ 16.07.2014 ਨੂੰ ਪਟਨਾ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਦੁਆਰਾ 2008 ਦੀ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 255 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਪਹਿਲੇ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਗੋਪਾਲਗੰਜ ਦੁਆਰਾ 2007 ਦੀ ਟਾਈਟਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 77/2005/06 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ 14.07.2008 ਦੇ ਫੈਸਲੇ/ਫਰਮਾਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜੋ ਕਿ 12.07.2005 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ 23.07.2005 ਦੇ ਡਿਕ੍ਰੀ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸਬ-ਜੱਜ-, ਗੋਪਾਲਗੰਜ ਦੁਆਰਾ 1993 ਦੇ ਟਾਈਟਲ ਸੂਟ ਨੰਬਰ 21 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।
3. ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੁੱਦਾ ਇੱਕ ਤੰਗ ਕੰਪਾਸ ਵਿੱਚ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਤੱਥ ਵੀ ਛੋਟੇ ਹਨ। ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

4. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮੁੱਦਈ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਇਹ ਅਪੀਲ ਉੱਠਦੀ ਹੈ।
5. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ।
6. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਉਪ-ਜੱਜ, ਗੋਪਾਲਗੰਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਟਾਈਟਲ ਸੂਟ ਨੰਬਰ 21/1993 ਦਾ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਵੱਖਰੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।
7. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਜੱਦੀ ਸਨ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਉਹ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ (ਮੁਦਾਲਿਆਂ) ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ। ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਸ ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ (ਮੁਦਾਲਿਆਂ) ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣੇ ਵੱਖਰੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਵੰਡ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਵੱਖਰੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ।
8. ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਈ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਧਿਰਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਗਈਆਂ। ਮੁੱਦੇ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ।
9. ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ। ਜਵਾਬਦੇਹ (ਮੁਦਾਲੇ) ਦੁਖੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ

ਉਮਾ ਪਾਂਡੇ ਬਨਾਮ ਮੁੰਨਾ ਪਾਂਡੇ
[ਅਭੈ ਮਨੋਹਰ ਸਪਰੇ, ਜੇ.]

ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਖੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਕੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ (ਮੁਦਈਆਂ) ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ (ਸਵਾਲ) ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਸੀ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਨਾਰਾਜ਼ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ।

10. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਮਨਨ ਕੁਮਾਰ ਮਿਸ਼ਰਾ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣੀ। ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕੋਈ ਵੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ।

11. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਘੋਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲਾਂ 'ਤੇ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਦਈਆਂ (ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ) ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਸ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹਾਂ।

12. ਸਾਡੀ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ (ਸਵਾਲ) ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸਨ।

13. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, 1908 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਕੋਡ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 100 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ (ਸਵਾਲ) ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇਸਨੂੰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ (ਸਵਾਲ) 'ਤੇ ਅੰਤਿਮ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

14. ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ (ਜਵਾਬਦੇਹ) ਨੇ ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ (ਸਾਬਕਾ- ਏ)-(ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. ਦਾ ਅਨੁਲੱਗ- ਪੀ -1) ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 'ਤੇ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਾਬਕਾ- ਏ ਸਮੇਤ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇਸਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ।

15. ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਸਥਾਪਤ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗਤਾ ਜਾਂ ਲਿਸ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 100 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ(ਸਵਾਲ) ਬਣਦਾ ਹੈ।

16. ਜਦੋਂ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਦੋ-ਪੱਖੀ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਸਵਾਲਾਂ 'ਤੇ ਢੁਕਵੇਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ(ਸਵਾਲ) ਤਿਆਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

17. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਇਹ ਹੋਰ ਵੀ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਲੀਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ - ਐਕਸ-ਏ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਸੀ।

18. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚੇ ਤਰਕ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਕਿਉਂਕਿ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਸਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

19. ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ (ਸਵਾਲ) ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਸਮੇਂ ਕੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਉਕਤ ਅਭਿਆਸ ਹੁਣ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।

20. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 100 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਉੱਠਦੇ ਹਨ:

1. ਕੀ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਕਾ-ਏ 'ਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ/ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਲਈ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਟਿਕਾਊ ਹਨ?

2. ਸਾਬਕਾ-ਏ ਦੀ ਅਸਲ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਕੀ ਹੈ? ਕੀ ਇਸਨੂੰ "ਵੰਡ ਡੀਡ" ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੰਡ ਦੇ ਤੱਥ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ?

3. ਕੀ ਸਾਬਕਾ-ਏ ਮੁੱਦਈ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਦਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿਵੇਂ ਅਤੇ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ?

4. ਕੀ ਸਾਬਕਾ-ਏ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ?

5. ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਬਕਾ-ਏ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕੀ ਇਸਦੀ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗਤਾ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਹੁਣ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ?

ਉਮਾ ਪਾਂਡੇ ਬਨਾਮ ਮੁੰਨਾ ਪਾਂਡੇ
[ਅਭੈ ਮਨੋਹਰ ਸਪਰੇ, ਜੇ.]

21. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਪੀਲ ਸਫਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲਾ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲਾਂ 'ਤੇ ਮੈਰਿਟ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

2. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕੇਸ ਦੇ ਮੈਰਿਟ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਗਏ ਹਾਂ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਮੈਰਿਟ 'ਤੇ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਸਾਡੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਰੀਖਣ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

23. ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲ ਕਾਫ਼ੀ ਪੁਰਾਣੀ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਦਿਵਾਕਰ ਜੋਤੀ ਐਡਵੋਕੇਟ